

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА ГЛОБАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

УДК 334.726

*О.М. Пісна,
здобувач кафедри
міжнародного менеджменту,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗБУДОВИ В УКРАЇНІ ЕФЕКТИВНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

STRATEGIC PRIORITIES FOR BUILDING AN EFFECTIVE BUSINESS ENVIRONMENT FOR TRANSNATIONAL ACTIVITIES IN UKRAINE

О.М. Pisna, postgraduate,
International management department,
SHEE «Kyiv National Economic
University named after Vadym Getman»

АНОТАЦІЯ. В статті виявлено основні причини, що призвели до негативних показників та параметрів розвитку сучасного середовища бізнес-діяльності компаній та запропоновано заходи реалізації системи адміністративно-правових (через формування ефективною і вільною від корупції системи економічної діяльності та державного управління), організаційно-економічних (через реформування та удосконалення вітчизняної податкової системи), фінансових й інфраструктурних механізмів (через інтеграцію в єдиний процес усіх інфраструктурних ланок — від виробництва продукції до її збуту кінцевим споживачам) для розбудови в Україні високоефективного і сприятливого для функціонування транснаціональних корпоративних структур бізнес-середовища.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: бізнес-середовище, транснаціональні корпоративні структури.

ABSTRACT. The article reveals the main reasons that caused the negative indicators and parameters of the modern environment of companies business activities development and author proposed a system of mechanisms for overcoming them through administrative, legal, organizational, economic, financial and infrastructure levers. Thus, author emphasized on for the system of administrative and legal instruments of effective business environment of TNC's activity development in Ukraine it is necessary to form an effective and free from corruption system of economic activity and public administration, an important driver of which can be the blockchain technology with the association on its platform of all possible state services and

placement of all government data in. In order to improve the financial environment of the transnational business, the implementation of a set of measures aimed at state deregulation of entrepreneurial activity for creating an adequate system of intellectual property rights protection is envisaged as a mandatory element. Among the organizational and economic levers of developing an effective business environment for TNCs, the reform of the domestic tax system has been noted, and among them the tax incentives for innovation business deserve special attention. The main tax instruments and mechanisms of tax incentives for innovation in production processes in the domestic economy should be connected, first of all, with the introduction of 5-year tax holidays for innovative companies. Today, the introduction of tax exemptions for such enterprises in the form of reduced rates of income tax, allowing companies to calculate taxable profits include in the total amount of production costs a certain proportion of research and development costs, as well as their exemption from payment of import duties, taxes on value added and other mandatory tax payments for equipment, consumables, accessories, reagents and other imported goods necessary for the implementation of innovation activities. The development of financial mechanisms focuses primarily on improving the banking sector and the stock market of Ukraine in the context of diversifying sources of financing of economic activities of TNCs, efficient organization of their financial and economic activity, ensuring the adequacy of its financing, as well as implementing large-scale corporate projects in the economic and social realm.

In addition, the article states that the priority in the development of a high-quality business environment in Ukraine for TNCs is given to infrastructural mechanisms that are oriented to ensure integration into a single process of all its structural units — from production to sales to end users.

KEY WORDS: business environment, transnational corporations.

Вступ. Розбудова в Україні ефективної моделі конкурентного, інноваційного й соціально-орієнтованого розвитку у глобальному економічному просторі передбачає в якості обов'язкового компоненту створення сприятливих умов для мобілізації національного економічного ресурсу і бізнес-діяльності на найбільш пріоритетних напрямках економічного прогресу, системної інтеграції вітчизняних економічних агентів у глобальні вартісні ланцюги, а також розширення можливостей використання ними переваг міжнародного поділу праці. Реалізація цього стратегічно важливого завдання є запорукою не тільки системної диверсифікації національного виробництва, активізації процесів іноземного інвестування вітчизняної економіки, її включення до міжнародного науково-технічного співробітництва, але й підвищення конкурентного статусу нашої держави на світових ринках, зростання матеріального добробуту українських громадян та розбудови цілісного народногосподарського комплексу держави.

Виходячи з цього, ключовим стає питання розбудови в Україні високоефективного і сприятливого для функціонування транснаціональних корпоративних структур бізнес-середовища, що вимагає реалізації системи адміністративно-правових, організаційно-економічних, фінансових й інфраструктурних механізмів. Тому **метою даної статті** є обґрунтування головних векторів синергійного впливу інфраструктурних механізмів на бізнес-середовище транснаціональної діяльності в Україні

Результати. У системі *адміністративно-правових важелів* розбудови в Україні ефективного бізнес-середовища діяльності ТНК першочергового значення набувають реформаторські зусилля у царині *формування ефективної і вільної від корупції системи економічної діяльності та державного управління*. Корупція у нашій державі є головним блокуючим гальмом розбудови у нашій державі повноцінних ринкових інститутів власності, конкуренції та підприємництва. Так, за оцінками авторитетних експертів, сучасні масштаби зумовленої тіньовою економікою корупції досягають у нашій державі 14% валового внутрішнього продукту, частка тіньового сектору — майже 50% ВВП [1]; а за результатами оцінки Індексу сприйняття корупції Transparency International за результатами 2017 р. Україна посіла 130 місце серед 180 країн світу зі значенням індексу 30 зі 100.[2] Цілком зрозуміло, що корупція україн негативно впливає не тільки на інвестиційну привабливість України, позбавляючи її можливостей щодо залучення на свою територію великого транснаціонального бізнесу, але й підриває загальну довіру вітчизняного і міжнародного транснаціонального бізнесу до України як надійного стратегічного партнера, її судової системи, принципу верховенства права і захищеності прав і свобод громадян.

Ще одна загрозлива для суспільного життя особливість корупції у нашій державі полягає у такому: у міру її викорінення витрати на боротьбу з нею зростають у такому розмірі, що її кінцева ліквідація потребуватиме витрат, які значно перевищують втрати економіки від самої корупції. [3]

Тому докорінна зміна ситуації у сфері корупції в Україні потребує розроблення й впровадження *дієвих антикорупційних дій*, стратегічна орієнтація яких пов'язана з такими комплексними заходами:

- запровадження повноцінної системи цифрового урядування та електронної демократії у системах розподілу державних коштів, електронного бюджетування, електронних державних закупівель, електронних консультацій, електронних петицій, електронних адміністративних послуг на основі інтеграції існуючих

програмних інтерфейсів окремих продуктів та розширення ресурсного забезпечення оновлення чи повної заміни програмного забезпечення, що обслуговує різні органи державної влади;

- об'єднання в єдину національну реєстраційну систему усіх розрізнених нині електронних реєстрів, що стосуються підприємницької діяльності, на основі проведення повного аудиту адміністративних даних та їх інтеграції через стандартизацію програмних інтерфейсів та розбудову цілісної архітектури організації даних та взаємозв'язків між інформаційними даними;

- запуск системи регулярного спілкування урядових органів різного рівня з громадськістю на платформі соціальних мереж з поширенням корисного для громадян контенту у доступній формі, одночасним затвердженням рамкового стандарту урядово-суспільної комунікації через соціальні мережі та підготовкою відповідальних за це осіб з числа представників прес-служб усіх органів влади;

- формування кожним українським громадянином власного електронного кабінету (де можна буде отримувати усі необхідні адміністративні послуги та інформацію) з можливостями авторизації на основі приєднаних до мобільних додатків чи комп'ютера картридера чи ID-карти та подальшим об'єднанням й уніфікацією усіх електронних кабінетів громадян у розрізі кожної державної установи;

- реальне розмежування суспільних, державних і комерційних інтересів влади і бізнесу на основі істотного доопрацювання Закону України «Про державну службу» насамперед у частині формування прозорої системи добору кадрів незалежними комісіями, підвищення по службі виключно на основі критеріїв професійної придатності, впровадження системи регулярної ротації кадрів на посадах, пов'язаних зі значними корупційними ризиками [4];

- удосконалення вітчизняного антикорупційного законодавства у частині його конвергенції з європейськими й євроатлантичними критеріями, оптимізації структури і штатної чисельності антикорупційних органів, забезпечення ефективного суспільного контролю за їх діяльністю, подальшого впровадження світових стандартів демократії у службу діяльність працівників антикорупційних органів.[4]

Сучасна специфіка корупційної системи України полягає в тому, що ключову роль у її поширенні в економіці та політиці відіграє людський фактор, бюрократичні перепони та низька якість регуляторної системи. З огляду на це, важливим драйвером боротьби з корупцією у нашій державі може стати *технологія блокчейн* з

об'єднанням на її платформі усіх можливих державних сервісів та розміщенням тут усіх урядових даних. Йдеться насамперед про переведення у режим блокчейн усіх існуючих державних реєстрів, пов'язаних з нерухомим майном та правами власності на усі майнові об'єкти. Завдяки реалізації цих заходів, окрім забезпечення прозорості усіх операцій у сфері ринкового обігу майнових об'єктів, інформаційної достовірності і гарантованості їх консолідованого реєстру, буде досягнута ще одна стратегічна ціль — кількісна і функціональна оптимізація мережі державних інституцій, що адмініструють різні державні реєстри. Так, виконувати усі функціональні обов'язки у цій сфері зможе один-єдиний адміністратор консолідованого реєстру, наділений достатнім рівнем автономності та спектром функціональних повноважень.

Доволі обнадійливим, з погляду формування сприятливого бізнес-середовища транснаціональної діяльності, є широке використання блокчейн-технологій і на вітчизняному фінансовому ринку. Вони мають бути широко застосованими у сфері грошових переказів, наданні платіжних, кредитних, інвестиційних та страхових послуг. Це дасть змогу забезпечити не тільки високу транспарентність здійснюваних на вітчизняному ринку фінансових операцій, але й створить умови фінансової інклюзивності українських громадян та результативної протидії усіх можливих схем фінансування тероризму й відмивання брудних грошей.

Одним з вагомих негативних факторів, що справляють український негативний вплив на транснаціональну діяльність в Україні, є відносна складність рамкових умов ведення бізнес-діяльності. Йдеться насамперед про доволі складну нормативно-правову базу, що її регулює, а отже — складність для кожного підприємства розібратись не тільки з регуляторними умовами провадження своєї підприємницької діяльності, але й переліком необхідних дозвільних документів та ліцензій. З огляду на це, удосконалення середовища фінансово-господарської діяльності транснаціонального бізнесу передбачає в якості обов'язкового елемента реалізацію комплексу заходів, спрямованих на *дерегуляцію з боку держави підприємницької діяльності*, а саме: кардинального зменшення кількості дозвільної документації на право здійснення підприємницької діяльності із запровадженням системи критеріїв її оцінки з точки зору впливу на стан національної безпеки; скасування застарілих і дублюючих норм регулювання бізнес-діяльності зі скасуванням чи передачею приватному сектору не ефективно здійснюваних чи невласливих державним органам функціональних повноважень; заснування на базі КВЕД загаль-

нонаціональної інформаційної бази з усіх адміністративних і регуляторних питань у сфері провадження підприємницької діяльності; формування розгалуженої системи інтернет-ресурсів, де у режимі дистанційного доступу буде сконцентровано усі необхідні для бізнес-діяльності звітні форми в електронній формі, а отже — забезпечуватиметься проведення усіх необхідних для звітності операцій та раціоналізація усього процесу звітування, ліцензування, сертифікації та збору інформації.

Спираючись на міжнародний досвід щодо розбудови ефективного бізнес-середовища транснаціональної діяльності, можемо стверджувати, що важливу роль у його формуванні в Україні відіграє *створення належної системи захисту прав інтелектуальної власності*. Так, одним з найбільш негативних факторів, що визначають сучасний імідж України як економічного партнера в очах світової громадськості, є український низький рівень захисту інтелектуальної власності економічних суб'єктів. Достатньо сказати, що наша держава, на жаль, посідає верхні сходинки у міжнародних рейтингах держав-піратів у сфері програмного забезпечення та країн з найбільшими обсягами торгівлі підробленою продукцією. Це не тільки суттєво знижує мотивацію іноземних товаровиробників продавати свою продукцію на українському ринку, де існує висока загроза збитків від незаконного використання їх інноваційних розробок, але й звужує процеси іноземного інвестування української економіки та погіршує інвестиційний конкурентний статус нашої держави. Більше того, наша держава була виключена з Генералізованої системи преференцій США з метою примушення її до поліпшення ситуації у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

Виходячи з цього, одним з ключових напрямів розбудови в Україні ефективної охоронної системи об'єктів інтелектуальної власності є насамперед її приведення у відповідність до міжнародних стандартів у цій сфері. Йдеться, зокрема, про повну імплементацію норм Розділу 9 Угоди про асоціацію між Україною і Євросоюзом на основі: суттєвого спрощення діючої процедури комерціалізації результатів інноваційних розробок з активізацією процесу укладення ліцензійних і субпідрядних угод на їх використання та динамічним розвитком міждержавного технологічного трансферу; суттєве посилення системи запобігання протидії онлайн-піратству з імплементацією механізму виключень до об'єктів авторського права; поглиблення співпраці України з державами Євросоюзу у сфері правової охорони торговельних марок — брендів, що не потребують офіційної реєстрації; значне

розширення наявної в Україні бази зареєстрованих географічних зазначень з подальшим обслуговуванням і компенсуванням українським товаровиробникам (у тому числі за рахунок кредитних ресурсів ЄБРР, Європейського інвестиційного банку та ін.) витрат, пов'язаних зі зміною назв продуктів, котрі співпадають з офіційно зареєстрованими у країнах Євросоюзу географічними зазначеннями [5]; удосконалення діючого порядку розгляду судових спорів на предмет ринкового обігу об'єктів інтелектуальної власності, активізація процесу підготовки спеціально підготовлених суддів з питань правової охорони прав інтелектуальної власності.

У контексті розбудови в Україні ефективної системи захисту інтелектуальної власності у число пріоритетних напрямів висувається конвергенція вітчизняної законодавчої бази із захисту прав інтелектуальної власності з нормами міжнародного й європейського права.

Характеризуючи *організаційно-економічні важелі* розбудови ефективного бізнес-середовища діяльності ТНК, слід відзначити, що головну стимулюючу роль здатне відіграти, на нашу думку, *реформування вітчизняної податкової системи*. Так, незважаючи на те, що за період 2000-2018 рр. вона стала потужним джерелом наповнення державного бюджету, забезпечуючи нині понад 70% його консолідованої суми його надходжень, однак розбудова високоефективного бізнес-середовища діяльності ТНК вимагає її подальшого реформування. Йдеться насамперед про подальше зменшення кількості податків та податкових ставок, оптимізацію податкових пільг, спрощення системи податкового адміністрування бізнес-діяльності та запровадження в Україні визнаних світовою практикою податкових пільг.

Якщо характеризувати сучасну структуру вітчизняної податкової системи, то для у нашій державі функціонують нині 9 загальнодержавних і 4 місцевих податки, що повною мірою відповідає податковій практиці країн континентальної Європи. Разом з тим, з урахуванням 5 видів акцизів та 10 видів рент з докорінно відмінними оподатковуваними базами, податковими ставками і системами податкового адміністрування, а також 37 обов'язкових зборів і платежів (так званих квазі-податків) [6] загальна кількість податків в Україні автоматично збільшується до 65. І це без урахування різного роду платних адміністративних послуг, що ще більшою мірою тиснуть на бізнес-сектор, «вимивають» з нього колосальні обсяги обігових коштів, а також суттєво гальмують економічну діяльність та погіршують якість бізнес-середовища транснаціональної діяльності.

В свою чергу, аналіз структури доходів державного бюджету нашої держави дає підстави стверджувати про домінування у ній єдиного соціального внеску та податку на додану вартість, завдяки яким забезпечується лєвова частка доходів консолідованого бюджету. Зокрема, єдиний соціальний внесок, розмір якого становить нині 41% податку з загального фонду заробітної плати, генерує нині близько 14% валового внутрішнього продукту, загальний обсяг надходжень від податку на додану вартість та акцизних податкових платежів — ще 14% ВВП, тоді як податок з доходів фізичних осіб, податок на прибуток підприємств та податкові надходження від міжнародної економічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання — лише 5%, 4% і 1% відповідно. Водночас розмір неподаткових надходжень до бюджету головним чином у формі податків з отриманих у державних компаніях дивідендів і доходів від приватизації — ще 5,5% валового внутрішнього продукту. [7]

Подібна структура податкових надходжень до державного бюджету жодним чином не кореспондується з європейською практикою. Достатньо сказати, що у країнах ЄС частка податків з індивідуальних доходів громадян акумулюють 8,8% валового внутрішнього продукту, а ПДВ — 7,7% ВВП. [8] Це свідчить про загалом низький рівень фіскальної ефективності вітчизняної системи оподаткування і її нездатність виконувати традиційні функції щодо наповнення доходної частини державного бюджету. Закономірним результатом довготривалого нагромадження у вітчизняній економіці глибоких фіскальних дисбалансів є неухильне зростання вартісного обсягу дефіциту державного бюджету, який станом на початок 2018 р. становив 47,8 млрд [9] Водночас, за оцінками авторитетних експертів, за збереження нинішньої ситуації у вітчизняній податковій системі середньостроковий фіскальний розрив на період 2018–2025 р. становитиме в Україні близько 2,4% валового внутрішнього продукту. [10] Такі колосальні обсяги фіскального дисбалансу є результатом украї низького рівня сплати суб'єктами господарювання прибуткового податку. Його сплачують нині не більше 1% загальної кількості зареєстрованих в Україні підприємницьких структур, при цьому близько 85% загальної суми виплат припадає лише на 0,5% усіх зареєстрованих платників [11], решта ж компаній декларують або нульову прибутковість, або збитки від фінансово-господарської діяльності. Водночас з метою ухилення від оподаткування середні та великі компанії активно користуються послугами ФОПів, які, сплачуючи лише 5%-й фіксований податок, ефективно

«пом'якшують» податковий тиск великого бізнесу, що мав би сплачувати 18%-й прибутковий податок.

Стратегічними напрямками удосконалення *вітчизняної податкової системи* у контексті стимулювання розвитку великого бізнесу мають стати заходи, спрямовані на: відновлення призупиненої у 2016 р. системи фіскальної консолідації з послідовним скороченням відносного розміру державного і гарантованого державою боргу до цільового рівня не більше 60% валового внутрішнього продукту до кінця 2020 р. [12]; запровадження системи оподаткування виведеного з підприємств капіталу з повним звільненням від податкових зобов'язань реінвестованих прибутків для великих платників з метою недопущення відтоку капітальних ресурсів за каналами сплати процентів іноземним компаніям за користування фіктивними кредитами; послаблення податкового тиску на фонд оплати праці підприємницьких структур на основі зменшення податкової ставки єдиного соціального внеску до рівня 15% із внесенням відповідних змін до Закону України про державний бюджет; розбудова ефективної системи жорсткого податкового контролю із запровадженням невідворотності покарання за вчинення податкових правопорушень.

В обґрунтуванні стратегічних пріоритетів розбудови ефективного для транснаціонального бізнесу податкового середовища особливої уваги заслуговують заходи *податкового стимулювання інноваційного бізнесу*. Основні податкові інструменти і механізми податкового стимулювання інноватизації виробничих процесів у вітчизняній економіці мають бути пов'язані насамперед із запровадженням 5-річних податкових канікул для інноваційних компаній. До їх переліку мають бути включені ті бізнес-структури, що здійснюють дослідження і розробки за найбільш пріоритетними напрямками наукового пошуку, особливо у випадку виробництва й експорту ними високотехнологічних й інноваційно-містких товарів і послуг.

Високої актуальності набувають сьогодні і запровадження для таких підприємств *податкових пільг* у формі зниження ставок прибуткового податку, надання компаніям дозволу при розрахунку оподаткованого прибутку включати у загальну суму виробничих витрат певну частку витрат на дослідження і розробки, а також їх звільнення від сплати імпортного мита, податку на додану вартість та інших обов'язкових податкових платежів на обладнання, витратні матеріали, комплектувальні, реактиви та інші імпортні товари, необхідні для здійснення інноваційної діяльності. При цьому вітчизняні бізнес-структури мають користуватись

правом обов'язкового зарахування податкових сум на спеціальні рахунки, з яких будуть формуватись корпоративні інвестиційні фонди на здійснення компаніями ДіР та інвестування ними дослідно-експериментальної бази за програмами і проектами, що реалізуються на інституційних платформах вільних економічних зон, технологічних і наукових парків. [13]

Вагомий стимулюючий вплив на створення сприятливого для транснаціональної діяльності податкового середовища в Україні здатне справити удосконалення діючої системи амортизаційних відрахувань. Йдеться насамперед про *запровадження їх диференційованих ставок і термінів залежно від типу основних фондів і нематеріальних активів бізнес-структур*.

Динамічні процеси фінансиалізації господарської діяльності та об'єктивна необхідність забезпечення міжгалузевого переміщення капітальних ресурсів висуває *фінансові механізми* у число пріоритетних у формуванні сприятливого бізнес-середовища транснаціональної діяльності. Йдеться насамперед про удосконалення діяльності банківського сектору і фондового ринку України у контексті диверсифікації джерел фінансування господарської діяльності ТНК, ефективної організації їх фінансово-господарської діяльності, забезпечення достатності її фінансування, а також реалізації великомасштабних корпоративних проєктів в економічній і соціальній царині.

Ключові заходи у сфері реформування вітчизняної банківської системи мають бути спрямовані на переведення функцій українських банків у режим головного кредитора, масштабне фінансування структурної модернізації економіки України, її переведення на інноваційну модель розвитку та розширення сегменту транснаціонального бізнесу.

Загальновідомо, що одним з головних драйверів транснаціонального виробництва є наявність *високорозвиненої й розгалуженої матеріально-технічної інфраструктури*. З огляду на це, пріоритетного значення у розбудові у нашій державі якісного бізнес-середовища діяльності ТНК набувають *інфраструктурні механізми*, зорієнтовані на забезпечення інтеграції в єдиний процес усіх його структурних ланок — від виробництва продукції до їх збуту кінцевим споживачам.

Саме тому нарощування масштабів і структурна диверсифікація транснаціональної діяльності в Україні вимагає докорінного реформування вітчизняного інфраструктурного комплексу. У реалізації цієї стратегічної мети ключову роль мають відіграти системні заходи, спрямовані на: системне відновлення єдиної

транспортної системи України, її орієнтація на обслуговування великомасштабних транспортних вантажопотоків у напрямку схід-захід та південь-північ, а також конвергенція національного транспортного ресурсу зі створеною на мультимодальній основі інноваційною логістичною інфраструктурою [6]; системну інтеграцію України до спільної митної і транзитної системи Європейського Союзу на основі її приєднання до базованої на електронному документообігу загальноєвропейської комп'ютеризованої системи управління транзитними вантажами (NCTS — New Computerized Transit System) та повний запуск «єдиного вікна»; розбудову загальнонаціональної системи автоматичного обміну інформацією з митними службами іноземних держав, поширення інтегрованого управління кордонами на всі пункти пропуску [1]; системний розвиток на території України авіаційного хабу та нарощування масштабів вантажних карго-перевезень на основі заснування спеціальної митної зони (як інституційного ядра національних логістичних комплексів мульти- й інтермодального типу), одночасної реалізації великомасштабних програм і проєктів державної підтримки літакобудування та лізингових операцій у сфері авіаперевезень; системна гармонізація вітчизняної транспортної інфраструктури з європейськими стандартами, її орієнтація на підвищення інтероперабельності, у тому числі на основі запровадження в українську практику європейських організаційно-економічних інструментів TAIEX та TWINNING [14]; розбудова в Україні газового хабу на основі анбандлінгу НАК «Нафтогаз України» (з розділенням функцій продажу, видобутку та транзиту природного газу), приведення у відповідність до вимог Третього енергетичного пакету Євросоюзу національних ринків електроенергії та природного газу, а також системної інтеграції вітчизняної енергетичної інфраструктури з об'єднаною європейською газотранспортною системою (ENTSO-G) та технологічної синхронізації об'єднаної енергосистеми України з європейською об'єднаною енергосистемою (ENTSO-E); формування транспарентного і конкурентного середовища функціонування газової інфраструктури на основі надання державних гарантій щодо вільного доступу трейдерів до ключових інфраструктурних систем [6]; електронізація і діджиталізація матеріально-технічного забезпечення функціонування вітчизняних транспортних коридорів, розбудова нових транзитних коридорів з Євросоюзу до Азії, створення нового міжнародного транспортного коридору Балтійське море – Чорне море – Каспійське море [15]; перепрофілювання не задіяних у виробничому процесі інфраструктурних по-

тужностей на логістичні комплекси, що спеціалізуюватимуться на переробці вантажів, генеруванні доданої вартості і залучатимуть приватне фінансування на умовах державно-приватного партнерства; державна підтримка формування у межах діючих інфраструктурних об'єктів міжнародних інвестиційних майданчиків із залученням нерухомого майна і земель державної, комунальної і приватної форми власності; динамічний розвиток внутрішніх водних шляхів України, інноватизація вітчизняних портових потужностей та підвищення ефективності їх використання на основі впровадження у діяльність портової галузі передових і захищених від кіберзагроз інформаційних систем (SafeSeaNet, Морське єдине вікно та ін.); поліпшення екологічної ситуації в морських портах; вихід держави з сегмента стивідорної діяльності; формування умов можливості впровадження європейської моделі управління «порт-лендлорд»; запровадження концесійної та / або приватизаційної форми діяльності стивідорних компаній; забезпечення чіткого розмежування та усунення дублювання функціональних повноважень Адміністрації морських портів України та Морської адміністрації, імплементація положень Закону України «Про морські порти» та ін. [16]

Висновки. Підбиваючи підсумок, відзначимо, що на сьогодні основні інституційні зусилля в Україні мають бути спрямовані на розбудову ефективного середовища бізнес-діяльності як національних, так і зарубіжних транснаціональних корпорацій. Це вимагає не тільки тісної коопераційної взаємодії державних і приватних інститутів, населення і громадських організацій щодо стимулювання транснаціональної діяльності, але й масового впровадження у всі сфери людської життєдіяльності європейських стандартів і норм функціонування органів державної влади.

Список літератури:

1. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. — Львів: Кальварія, 2017. — С. 158.
2. Ukraine Corruption Index 2017. — [Electronic Resource]. — Available from: <https://tradingeconomics.com/ukraine/corruption-index>
3. Блистів І. Т. Корупція у сфері державного управління як загроза національній безпеці України (політичний аспект) / І. Т. Блистів, В. Т. Колесник, П. Я. Пригунов, К. В. Карпова // Наукові праці МАУП. — 2014. — Вип. 43(4). — С. 12 (с. 11–24).
4. Шапка Б. В. Удосконалення антикорупційного законодавства на засадах світових стандартів / Б. В. Шапка. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/31896>

5. Глобальний ринок інтелектуальної власності: масштаби, структура, інститути: монографія / О. Ю. Біленький, Я. М. Столярчук, О. М. Галенко, В. М. Столярчук. — К.: Фенікс, 2016. — С. 249, 251.

6. Новий економічний курс України: стратегія інноваційного розвитку / За заг. Ред. Ю. В. Тимошенко, В. А. Ломаковича. — К., 2018. — С. 127.

7. Голяядова Т. О. Необхідність удосконалення податкової системи України для покращення інвестиційного клімату / Т. О. Голяядова // Молодий учений. — 2017. — №2 (42). — С. 155 (с. 153–157).

8. Педченко Н. С. Напрями податкової політики України відповідно до євроінтеграційних процесів / Н. С. Педченко, Л. А. Лугівська. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [dspace.uccu.org.ua/bitstream/.../ Лугівська_Л. А._1.pdf](https://dspace.uccu.org.ua/bitstream/.../Лугівська_Л.А._1.pdf).

9. Виконання державного бюджету України // Мінфін. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/>

10. From Fiscal Austerity towards Growth Enhancing Fiscal Policy in Ukraine / T. Bogdan, M. Landesmann with contributions by P. Havlik, V. Gligorov // Research Report 417. — The Vienna Institute for International Economic Studies, April 2017. — P. 66.

11. Семенуха Р. Чи зупинить податок на виведений капітал вививання мільярдів з України / Р. Семенуха. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://24tv.ua/chi_zupinit_podatok_na_vivedeniy_kapital_vimivannya_milyardiv_z_ukrayini_n1010000

12. Богдан Т. Фіскальні дисбаланси і виклики для бюджетно-боргової політики України / Т. Богдан // Дзеркало тижня, випуск 32, 1–7 вересня 2018 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://dt.ua/macrolevel/fiskalni-disbalansi-i-vikliki-dlya-byudzhethno-borgovoyi-politiki-ukrayini-287107_.html

13. Очеретний Д. С. Ключові напрями розбудови в Україні ефективної моделі інноваційного підприємництва / Д. С. Очеретний // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. — 2017. — Випуск 24. — С. 25 (с. 23–26).

14. Економічна асоціація України з Європейським Союзом: монографія О.І. Шнирков, В.І. Муравйов, Р.О. Заблоцька та ін.; за ред. О. І. Шниркова, В.І. Муравйова. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. — С. 181.

15. Розвиток інфраструктури та євроінтеграція. — Міністерство інфраструктури України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/content/rozvitok-infrastrukturi-ta-evrointegraciya.html?PrintVersion>

16. Стратегія розвитку морських портів України на період до 2038 року. Проект. — С. 7.

References:

1. Ukrayina 2030: Doktrina zbalansovanogo rozvitku. — Lviv: Kalvariya, 2017. — s. 158. [In Ukrainian]

2. Ukraine Corruption Index 2017 [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: <https://tradingeconomics.com/ukraine/corruption-index>
3. Blistiv I. T. Koruptsiya u sferi derzhavnogo upravlinnya yak zagroza natsionalniy bezpetsi Ukrayini (politichniy aspekt) / I. T. Blistiv, V. T. Kolesnik, P. Ya. Prigunov, K. V. Karpova // Naukovi pratsi MAUP. — 2014. — Vip. 43(4). — s. 12 (s. 11–24). [In Ukrainian]
4. Shapka B. V. Udoskonalennya antikoruptionsynogo zakonodavstva na zasadah svitovih standartiv / B. V. Shapka [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: <http://old.minjust.gov.ua/31896> [In Ukrainian]
5. Globalniy rinek intelektualnoyi vlasnosti: masshtabi, struktura, instituti: monografiya / O. Yu. Bilenkiy, Ya. M. Stolyarchuk, O. M. Galenko, V. M. Stolyarchuk. — K.: Feniks, 2016. — s. 249, 251. [In Ukrainian].
6. Noviy ekonomichniy kurs Ukrayini: strategiya innovatsiynogo rozvitku / Za zag. Red. Yu. V. Timoshenko, V. A. Lomakovicha. — K., 2018. — s. 127. [In Ukrainian]
7. Goloyadova T. O. Neobhidnist udoskonalennya podatkovoyi sistemi Ukrayini dlya pokraschennya investitsiynogo klimatu / T. O. Goloyadova // Molodiy ucheniy. — 2017. — #2 (42). — s. 155 (s. 153-157). [In Ukrainian]
8. Pedchenko N. S. Napryami podatkovoyi polityki Ukrayini vidpovidno do Evrointegratsiynih protsesiv / N. S. Pedchenko, L. A. Lugivska [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: [dspace.uccu.org.ua/bitstream/.../ Lugivska L. A. _1.pdf](https://dspace.uccu.org.ua/bitstream/.../ Lugivska_L.A._1.pdf). [In Ukrainian]
9. Vikonannya derzhavnogo byudzhetu Ukrayini // MinFin. [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/> [In Ukrainian]
10. From Fiscal Austerity towards Growth Enhancing Fiscal Policy in Ukraine / T. Bogdan, M. Landesmann with contributions by P. Havlik, V. Gligorov // Research Report 417. — The Vienna Institute for International Economic Studies, April 2017. — p. 66.
11. Semenuha R. Chi zupinit podatok na vivedeniy kapital vimivannya milyardiv z Ukrayini / R. Semenuha [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: https://24tv.ua/chi_zupinit_podatok_na_vivedeniy_kapital_vimivannya_milyardiv_z_ukrayini_n1010000 [In Ukrainian]
12. Bogdan T. Fiskalni disbalansi i vikliki dlya byudzhetho-borgovoyi polityki Ukrayini / T. Bogdan // Dzerkalo tizhnnya, vipusk 32, 1–7 veresnya 2018 r. [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: <https://dt.ua/macrolevel/fiskalni-disbalansi-i-vikliki-dlya-byudzhetho-borgovoyi-politiki-ukrayini-287107.html> [In Ukrainian]
13. Ocheretniy D. S. Klyuchovi napryami rozbudovi v Ukrayini efektivnoyi modeli Innovatsiynogo pidpriemnitstva / D. S. Ocheretniy // Naukoviy visnik Mizhnarodnogo gumanitarnogo universitetu. — 2017. — Vipusk 24. — s. 25 (s. 23–26). [In Ukrainian]
14. Ekonomichna asotsiatsiya Ukrayini z Evropeyskim Soyuzom: monografiya O. I. Shnirkov, V. I. Muravyov, R. O. Zablotska ta In.; za red. O. I. Shnirkova, V.I. Muravyova. — K.: VPTs «Kiyivskiy universitet», 2015. — s. 181. [In Ukrainian]

15. Rozvitok Infrastrukturi ta Evrointegratsiya. — Ministerstvo Infrastrukturi Ukrayini [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: <https://mtu.gov.ua/content/rozvitok-infrastrukturi-ta-evrointegratsiya.html?PrintVersion> [In Ukrainian]

16. Strategiya rozvitku morskikh portiv Ukrayini na period do 2038 roku. Proekt.— s. 7. [In Ukrainian]

УДК 339.9

О.О. Євдоченко, к.е.н, доцент

А.В. Іщенко, к.е.н, доцент

В.В. Олєфіренко, к.е.н, доцент

*кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ЛОГІСТИЧНОГО РИНКУ

MODERN TRENDS OF GLOBAL LOGISTICS DEVELOPMENT

О.О. Yevdochenko, PhD in Economics,

A. Ischcenko, PhD in Economics,

V. Olefirenko, PhD in Economics,

International trade and marketing department,

SHEE «Kyiv National Economic

University named after Vadym Getman»

АНОТАЦІЯ. Стаття присвячена аналізу сучасних особливостей глобального логістичного ринку та факторів, що зумовлюють його трансформацію. На основі виявленої специфіки узагальнено основні тенденції його розвитку. Також виокремлено специфіку сучасного стану розвитку вітчизняного логістичного ринку та його трансформаційні тренди.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: глобальний логістичний ринок, тренди розвитку.

ABSTRACT. The article is devoted to the analysis of the global logistics market modern features and the factors that determine its transformation. Today, the trends of global logistics development are closely interrelated with the specifics of the commodity and services markets transformation. In connection with the growth of trade, the volumes of international freight traffic increase annually because of trade growth and due to volumes increase of inland transportation of semi-finished goods, spare parts and components for transnational corporations. One of the most important tendencies of the modern international logistics is the steady growth of